

DE DOOD VAN JUDAS ISKARIOT EEN CONTROVERSE?

Hoe lugubere feiten een aannemelijke verklaring geven

DE DOOD VAN JUDAS ISKARIOT wordt op twee plaatsen in de Bijbel beschreven. De beschrijvingen zijn zo verschillend dat sommigen dit gebruiken om aan te tonen dat de Bijbel zichzelf tegenspreekt. Christenen hebben hierop vaak geen passend antwoord. Het is zaak beide stukken aandachtig te lezen.

Matt. 27: 3-10 Toen Judas, die Hem verraden had, zag dat Hij veroordeeld was, kreeg hij berouw en hij bracht de dertig zilverstukken bij de overpriesters en de oudsten terug en zei: Ik heb gezondigd, want ik heb onschuldig bloed verraden! Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? U moet maar zien. En nadat hij de zilverstukken de tempel in gegooid had, vertrok hij. Hij ging heen en hing zich op. De overpriesters pakten de zilverstukken en zeiden: Het is niet geoorloofd die in de offerkist te leggen, omdat het bloedgeld is. En nadat zij beraadslaagd hadden, kochten zij daarvan de akker van de pottenbakker als begraafplaats voor de vreemdelingen. Daarom wordt die akker tot op de dag van vandaag bloedakker genoemd. Toen is vervuld wat gesproken is door de profeet Jeremia: En zij hebben de dertig zilverstukken genomen, de waarde van de Geschatte, Die zij geschat hadden uit de Israëlieten, en zij hebben die gegeven voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heere mij bevolen heeft.

Hand. 1: 15-20 En in die dagen stond Petrus op te midden van de discipelen – er was namelijk een menigte bijeen van ongeveer honderdtwintig personen – en sprak: Mannenbroeders, dit Schriftwoord moest vervuld worden die gids geweest is voor hen die Jezus gevangennamen [Judas]; want hij werd bij ons gerekend en had aan deze bediening deel gekregen. Deze nu heeft met het loon van de ongerechtigheid een stuk grond verkregen, en nadat hij voorovergevallen was, barstte hij in het midden open en kwamen al zijn ingewanden naar buiten. En het is bekend geworden bij allen die in Jeruzalem wonen, zodat dat stuk grond in hun eigen taal Akeldama genoemd wordt, dat wil zeggen: bloedakker. Want er staat geschreven in het boek van de Psalmen: Laat zijn woonplaats woest worden en laat er niemand zijn die daarin woont.

Bij een eerste lezing zijn er veel verschillen en weinig overeenkomsten. Mattheüs lijkt te suggereren dat Judas zich onmiddellijk verhing nadat hij de 30 zilverlingen in de tempel geworpen had. Dat ‘onmiddellijk’ lezen wij erin, maar dat staat er niet expliciet. Zo’n verdichting van tijd komt vaker voor in de Bijbel, bijvoorbeeld in Jesaja 37: 36-38: Sanherib breekt het beleg van Jeruzalem af en wordt vermoord door twee van zijn zonen. Als je dit leest denk je aan een korte tijd tussen de gebeurtenissen, maar het betreft een periode van ongeveer 20 jaar! Lukas beschrijft in Handelingen wat Petrus over de dood van Judas zei. Judas kocht land en hij viel waarbij de ingewanden naar buiten kwamen. Zijn deze verhalen tegenstrijdig?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog veroverden de Amerikaanse mariniers een piepklein eilandje in de Stille Oceaan, Tarawa. Een boek over deze gebeurtenis begint met een erg aangrijpend beeld. Een marinier komt aan op het strand. Zijn uniform zit gespannen om zijn lichaam, de knopen barsten bijna van zijn tuniek. Twee andere mariniers trekken hem uit het water het strand op. Een van hen houdt het niet en moet onmiddellijk overgeven. Pas dan blijkt in het verhaal dat de marinier al dood is. De marinier die op het strand aanspoelt, is een paar dagen geleden bij de landing doodgeschoten. Wanneer zijn lichaam verder het strand opgetrokken wordt, barst het open. De verschrikkelijke strijd om Tarawa wordt in een paar zinnen beschreven. Dit beeld liet mij bij het lezen van het boek niet los en kwam weer in alle hevigheid terug bij de reconstructie van de dood van Judas Iskariot. Deze reconstructie is gemaakt door J. Warner Wallace.

Wie is deze Wallace en waarom zouden wij waarde hechten aan zijn reconstructie? Wallace is een voormalig officier bij de Amerikaanse politie. Jarenlang was hij als detective werkzaam op de afdeling ‘moordzaken’. Hij is gespecialiseerd in cold cases. Hij heeft dus veel ervaring met verdachte sterfgevallen.

Hoe brengt hij als professioneel onderzoeker samenhang in deze schijnbaar tegenstrijdige verklaringen?

Een eerste verschil in beide verklaringen is hoe en door wie het ‘bloedgeld’ werd uitgegeven. Kocht Judas de akker of deden de priesters dat? Deze plooi is glad te strijken. Het doel van Lukas was om zijn lezers duidelijk te maken dat dit ‘bloedgeld’ gebruikt werd om de akker te kopen. Mattheüs geeft aan hoe de aankoop in zijn werk ging. Het loon van Judas maakte aankoop van de betreffende akker mogelijk.

Het tweede verschil is de doodsoorzaak van Judas. De verklaring van Mattheüs is op de feitelijke oorzaak gericht: Judas verhangt zich. Lukas geeft aan wat de gevolgen daarvan zijn. Hierbij is enige kennis van het post-mortem proces nodig. Nadat de dood is ingetreden, gaat een lichaam tot ontbinding over. Bacteriën huizen in ontelbare aantallen in de ingewanden en zorgen tijdens het leven voor de spijsvertering. Maar na de dood vallen ze het lichaam aan. Dit gaat gepaard met veel gasontwikkeling waardoor het lichaam opzwellt en begrijpelijker wijze vooral in de maag-, darmstreek. In Judas’ geval sluit een strop de slokdarm af en is een natuurlijke opening afgesloten. Wallace heeft tijdens zijn loopbaan situaties meegemaakt dat een lichaam in eerste instantie niet geïdentificeerd kon worden vanwege opzwellen.

Let op, Lukas zegt dat Judas viel; niet dat hij struikelde of in elkaar zakte. Ook geeft hij de val niet als doodsoorzaak aan. Zo lezen wij dat vaak wel. Wallace combineert deze gegevens op de volgende manier: Judas verhangt zich en zijn lijk blijft enige tijd hangen. De ontbinding treedt door het warme klimaat snel in en het lichaam zwelt op. Na een paar dagen breekt het touw of het wordt losgemaakt. Dan valt Judas met de door Petrus beschreven gevolgen. Bij ons komt dit allemaal

dramatisch over. Het is maar de vraag of Lukas als schrijver van Handelingen die dramatiek bewust zocht. Lukas, een arts, heeft een natuurlijk proces beschreven vanuit zijn professionele visie. Dit doet hij wel vaker in zijn evangelie.

Wallace wijst erop dat vanuit een daderprofiel Judas juist op die akker zelfmoord zou plegen. Die akker was immers een blijvende herinnering aan zijn verraad. Tot zo ver kan ik goed in de reconstructie meegaan. Ze is consistent en logisch.

Maar ik zit met een ander probleem: kon het lijk van Judas een aantal dagen onontdekt blijven? In mijn ogen kan dat. De akker werd voor 30 zilverlingen van een pottenbakker gekocht om vreemdelingen te kunnen begraven. Grondprijzen bij een stad zijn hoog, wat koop je nu voor het luttele bedrag van 30 zilverlingen? Misschien een stuk uitgemergelde -letterlijk zelfs- grond. En ook het doel, een speciale begraafplaats voor vreemdelingen, wijst niet op een A-locatie. De akker lag veeleer in een afgelegen hoek waar niet iedere dag mensen kwamen.

Mijn eigen ervaring gaat niet verder dan schapen. Omke Arjen had vee in It Wilde Lân en de Ûnlannen. Die namen zeggen al genoeg. Tegenwoordig is dit het natuurgebied De Houtwiel. Schapen liepen daar ook. Elke dag telden we die twee keer. Maar soms ontbrak er één. Natuurlijk ging je zoeken. Maar vind dat dier maar eens in de Houtwiel. Soms dagen later vond je het schaap, dood! 'Ôfbliuwe': zei Omke Arjen dan. Een schep werd gehaald en ter plekke kwam het dier onder de grond. Meenemen naar voren was geen optie, 'It kin wol ûntploffje', was de ervaring van Omke Arjen.

Daarom vind ik op basis van deze ervaren deskundige, schriftelijke bronnen en eigen waarnemingen de reconstructie van Wallace zeer aannemelijk. Ik zie geen logische reden meer waarom deze verslagen over de dood van Judas met elkaar in tegenspraak zijn.

De felle atheïst Wallace paste zijn analytische werkmethode als detective toe op de Bijbel: alles afwegen en openstaan voor logische verklaringen (beyond a reasonable doubt). Hij kon en wilde niet om de conclusies heen. Dit bracht hem ertoe zijn wereldbeeld te herzien. Nu is hij een overtuigd verdediger van het Christelijk geloof. Een onderzoekende houding verwoordt door Jezus met: *Kom hier met uw vinger en bekijk Mijn handen, en kom hier met uw hand en steek die in Mijn zij; en wees niet ongelovig, maar gelovig.* ■